

Torna la polèmica sobre el finançament dels partits

¿Qui paga les eleccions?

El proper mes de maig els nostres municipis celebraran les eleccions locals i el País Valencià i les Illes Balears, a més, les autonòmiques. Altra vegada, les institucions hauran de pagar la major part de les despeses electorals dels partits.

La tendència a la macrocampanya, crea, cada vegada més, unes necessitats econòmiques que els partits han d'omplir per tenir alguna oportunitat.

ARXIU

La setmana passada, la comissió constitucional del senat modificava la llei electoral per tal que les reformes estiguessin a punt per a les properes eleccions municipals de maig. Un dels punts que calia modificar era el relatiu a les subvencions que l'estat concedirà als partits que es presenten a les eleccions i que obtenen després representants. Com sempre, van sorgir les discussions sobre el finançament de les eleccions i els partits de l'oposició acusaren el govern de modificar la llei a la seua conveniència.

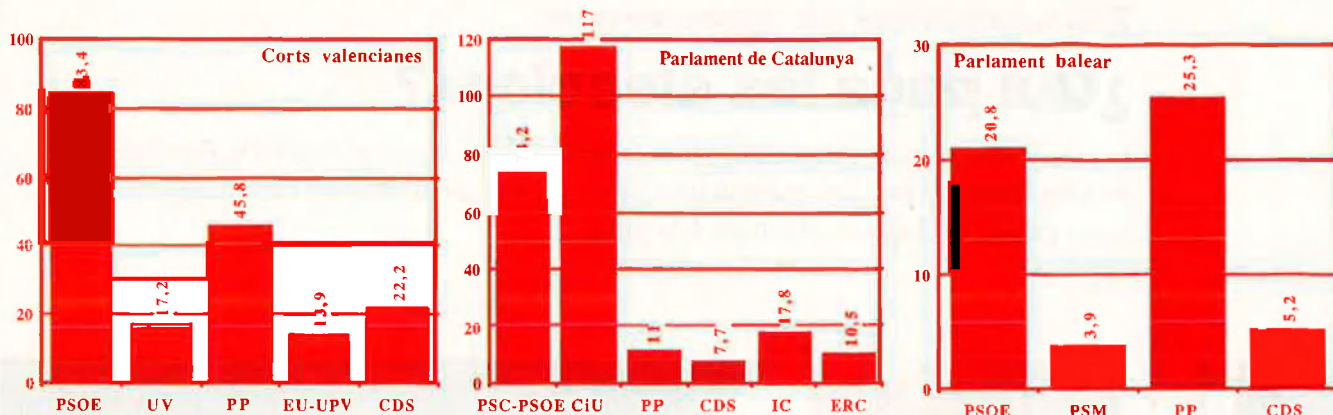
Darrere de cada procés electoral s'amaga la feina callada de cada partit per recollir els fons necessaris per a preparar unes campanyes que cada vegada són més llargues i més cares. Amb la idea teòrica d'i-

gualar les oportunitats dels partits, la llei electoral central i les diferents lleis autonòmiques estableixen límits a les despeses electorals de cada partit. El control sobre aquestes depèn en les eleccions municipals del tribunal de comptes i, en les eleccions autonòmiques, són les diferents sindicatures de comptes les que han de vigilar que els partits no excedesquen el límit fixat en cada comunitat autònoma. Els límits apareixen publicats a les lleis electorals de les Balears i del País Valencià, mentre que el Principat, que, estranyament, no té cap legislació pròpia en aquesta matèria, només hi ha decrets específics.

Però dur el control del que gasta cada partit és ben complicat i les queixes del tribunal de comptes són constants. La raó

més freqüent és l'ocultació de la informació per part dels partits però el tribunal s'ha limitat fins ara a protestar sense iniciar una investigació seriosa. Les campanyes comencen cada vegada més aviat i les "pre-campanyes" amaguen moltes de les despeses electorals. L'esclat del cas Nasseiro, va cridar de nou l'atenció de l'opinió pública sobre un procés que socavava el sistema democràtic abans de començar el procés electoral. Els sopars organitzats per l'ex-diputat Angel Sanchis per tal de rebre diners amb què finançar les campanyes del Partit Popular no semblaven tan innocents com el tesorero del PP els volia presentar i l'ombra de les possibles contrapartides ofertes a canvi de diners plana al damunt del procés contra l'ex diputat valencià. Tot fa pensar

Les "subvencions" als partits en les últimes eleccions autonòmiques (en milions de pts.)

que la resolució del procés influirà sobre les properes mesures de control.

La llei electoral central situa el límit de les despeses electorals en 20 pessetes per habitant de dret de la circumscripció on es presenta el partit, més 20 milions per província si el partit es presenta en més del 50% dels municipis. Les subvencions han canviat i, si abans la recompensa era de 15.000 pessetes per regidor i 20 pessetes per vot, per a tots aquells partits que hagueren obtingut algun representant, ara les recompenses seran de 50 pessetes per vot i de 25.000 per regidor. A més, en una polèmica mesura, l'estat subvencionarà l'enviament a domicili de les paperetes de vot, el *mailing*, per a tots aquells partits que es presenten en més del 50% de municipis de més de 10.000 habitants d'un circumscripció i que obtinguen algun representant en, almenys, el 50% dels llocs on es presenten.

Per als portaveus del Partit Popular: "es tracta d'una mesura de protecció cap al CDS, que és el partit que millor s'adapta a les característiques demanades. El PSOE vol mantenir l'existència d'aquest partit per a, després, exigir-li contrapartides polítiques".

QUIN VOT ÉS MÉS RENDIBLE

Les diferents institucions dels Països Catalans han marcat diversos límits a les despeses per a les eleccions autonòmiques: al País Valencià són 20 pessetes per habitant, mentre al Principat són 45 i a les Illes, les més generoses, són 46. Després d'observar la relació entre el que els partits diuen haver invertit i el que han obtingut com a compensació després de les eleccions, els més representats arriben a guanyar diners amb les eleccions, men-

tre que, per a les minories, els vots són molt cars. El PSPV, per exemple, va invertir 79 milions en les últimes eleccions autonòmiques però en va rebre després 83; encara que el partit que més rendiment li ha tret a un procés electoral sembla ser el Partit Popular a les Illes, que, segons van declarar a EL TEMPS, va invertir 14 milions en els darrers comicis autonòmics i en va rebre, com a subvenció del govern balear, 25. En canvi, ERC va invertir 44 milions i només va obtenir una recompensa de 10.

Per als partits minoritaris, la possibilitat d'obtenir un finançament públic de les seues campanyes és pràcticament nul·la. L'endeutament es troba sempre a l'aguait. "Nosaltres, comenta un portaveu d'Esquerra Unida del País Valencià, hem pressupostat uns 38 milions per a la campanya de maig i no en podem pressuportar més perquè no volem endeutar-nos". Pràcticament cap partit té decidida la seua partida pressupostària per a les properes eleccions i, encara que resulte increïble, també molt pocs se'n recorden, o se'n volen recordar, del que gastaren en les últimes municipals o autonòmiques. Ni CiU, ni el PSC, ni el CDS a Catalunya ni el PSOE a Mallorca guarden la comptabilitat de les seues despeses electorals; "Això ja no ho tenim", "Ara no t'ho puc dir, estem d'obres", "A saber on para tota la paperassa", són les respostes típiques quan algú demana els pressupostos.

Entre els partits que ja manegen una quantitat important, Unió Valenciana apunta als 80 milions, mentre que partits amb moltes possibilitats d'obtenir bons resultats com el PP a Balears, parlen de 24. Mentrestant el CDS diu que, a les illes, gastarà deu, tres menys que el

Com recompensen els partits els nostres parlaments

Parlament de Catalunya

1 milió per escó.

60 pessetes per vot per a les candidatures amb representant.

Corts valencianes

1 milió per escó.

50 pessetes per vot per a les candidatures amb representant.

50 pessetes per vot per a les candidatures que arriben al 3% del total de la comunitat.

Parlament balear

850.000 per escó.

33 pessetes per vot, quan hi ha representant.

PSM, partit, a priori, molt més modest.

Sense cap control, cada partit obté els seus ingressos de manera diversa. Les derrames entre els mitjants o les aportacions dels candidats són fenòmens típics de l'època electoral. Els diners són també una de les causes més freqüents de ruptures electorals. El representant d'UPV que vam consultar per demanar dades de les eleccions del 1987 va ser explícit: "No en tenim, aquesta va ser una de les causes de la ruptura amb Esquerra Unida; pregunta'ls a ells".

La tendència a la macrocampanya, (encara que els estudis diuen que només es modifica un 5% del vot amb la propaganda electoral), crea, cada vegada més, unes necessitats econòmiques que els partits han d'omplir per tenir alguna oportunitat. L'elector, mentrestant, queda al marge d'aquest procés i del significat econòmic que pot tenir el seu vot. Una falta d'informació que ningú vol posar de manifest.

Jordi Sebastià